GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

JUNIE-EKSAMEN
GRAAD 12

2026

NASIENRIGLYNE

AFRIKAANS
EERSTE ADDISIONELE TAAL

(VRAESTEL 1)

13 bladsye

AFDELING A: LEESBEGRIP

ASSESSERINGSRIGLYNE

- Spel- en taalfoute in antwoorde word nie gepenaliseer nie omdat die fokus op begrip is. Penalisering geskied slegs as dit die woordbetekenis verander.
- Indien die leerder woorde uit ’n ander taal gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word daardie vreemde woorde geïgnoreer. Indien die antwoord sonder daardie vreemde woorde sinvol in Afrikaans is, word die leerder NIE GEPENALISEER NIE.
- By oop vrae word GEEN punt toegeken vir: JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE, nie. Die motivering/rede verdien die punt.
- Geen punt word toegeken vir WAAR/ONWAAR of FEIT/MENING nie. Die motivering/rede verdien die punt.
- Vir antwoorde wat aanhalings uit die leesstuk verg, word die aanhaling NIE GEPENALISEER indien die aanhalingstekens ontbreek NIE.
- Waar eenwoord-antwoorde/twee opeenvolgende woorde gevra word en die leerder gee ’n volsin, is dit korrek **MITS** die korrekte woord/woorde onderstreep of op een of ander wyse uitgelig word.
- Wanneer vrae TWEE/DRIE feite vereis en die leerder gee ’n hele reeks, sien SLEGS die eerste TWEE/DRIE feit(e) na.
- Indien ’n antwoord in meer as een sin aangebied word en die sin/sinne lei direk tot die antwoord, word die punt vir die korrekte feit toegeken.
- Vir meervoudigekeuse-vrae word sowel die letter as die korrekte antwoord aanvaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP

VRAAG 1

TEKS A: TYDSKRIFARTIKEL

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	DV
1.1	"Shorty" (Aanhalingstekens is nie verpligtend nie)	(1)	1
1.2	• Hy verkoop vleis. • Hy help kliënte om vleis in hulle trollies en mandjies te pak. • Hy werk in die slaghuis. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)	2
1.3	"tevrede kliënt" (Aanhalingstekens is nie verpligtend nie)	(1)	3
1.4	• Hy verdien geld as bemarker en akteur (so hy is nie arm nie). • Volgens hom floreer hy. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)	3
1.5	* Hy is 'n ambassadeur vir die slagter/slaghuis. ✓ * Bemarker✓ (Enige een)	(1)	1
1.6	• Mense dink hy is oud. ✓ • Hy gaan amper dood. ✓ • Hy kan nie meer 'n akteur wees nie. ✓ (Enige TWEE of soortgelyk)	(2)	2
1.7	Hy maak regstreekse video's vir aanhangers. Hy stroom op TikTok.	(1)	3
1.8	• Mense te terg. ✓ • Skoor te soek met mense. ✓	(2)	1
1.9.1	Letterlik	(1)	3
1.9.2	• Alfred het mense geterg deur te maak of hy 'n spook was/ deur spookgeluide te maak en mense die skrik op die lyf te jaag. (Interafhanklike vraag 1.9.1 moet korrek wees sodat 1.9.2 kan nagesien kan word.)	(1)	3
1.10	18 jaar/agtien jaar (Enige een.)	(1)	1
1.11	• Hulle werk saam. ✓ • Schuster het hom gehelp om sy loopbaan as akteur te begin. ✓ • Hy kyk op na hom. ✓ • Hulle het 'n sterk band. ✓	(2)	4

	• Want hulle loop ‘n lang pad saam. • Dat hy (Leon Schuster) ‘n mentor is. (Enige TWEE of soortgelyk)		

1.12	• D • enige produksie • D – enige produksie (Enige EEN)	(1)	3
1.13	• Daar was nie baie werksgeleenthede nie./ • Daar was nie baie werk beskikbaar nie.	(1)	3
1.14	Ja • Hy het my laat lag, want hy is 'n goeie akteur. OF Nee • Ek hou nie van die produksies waarin hy speel nie. (Enige EEN of soortgelyk.)	(1)	3
1.15.	"geleenthede in te katrol" (Aanhalingstekens nie verpligtend nie.)	(1)	3
1.16	Ja • Hy maak altyd 'n plan om vir homself werk te skep. • Hy is of 'n akteur of 'n bemarker of 'n ambasadeur. • Hy is positief en oorkom sy probleme. OF Nee • Hy dink alles is 'n grap. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)	4
1.17	• Lag • Vreugde • Vermaak • Om troos te bring. • Hy is 'n familieman. (Enige TWEE)	(2)	1
1.18	Ja • Indien jy in 'n aksiefilm/drama wil speel, is alles nie die hele tyd grappies nie. Of Nee • Hy maak altyd grappies. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)	4
1.19	• Die lewe hoef nie altyd ernstig te wees nie. • Grappies maak dat mens lekker kan lag. • Familie is belangrik. • Jy moet jou gesin koester. • Mense gaan onthou hoe jy hulle laat voel het. • Hy doen alles altyd voluit. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)	5

TEKS B: SPOTPRENT			
1.20	Bou van sandkastele. Vakansie hou. Kinders speel by die see. Hulle bou huisies.	(1)	3
1.21	Kobus/Kobus Galloway	(1)	1
1.22	• Die leerder/kind/seun wat van Gauteng kom, se kasteel het tralies voor die vensters en deure./ • Daar is hoë heinings rondom die huis. • Skerp punte bo-op die muur. • Die huis het diewering. • Kameras voor die vensters. • Gevaarteken. • Daar is drade en veiligheidhekke om die woning. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)	2
1.23	Die seun het sonskerm/sonblok aan sy gesig en op sy lyf. Daar is room op sy gesig. / wit strepe. / Sonbrandroom./SBF(sonbeskermingsfaktor) (Enige EEN)	(1)	3
1.24	• Hul huise verskil en die antwoord op die vraag wat gevra word dui daarop dat hul nie van dieselfde plek af kom nie. • Veiligheid/sekuriteit is duidelik anders by die plekke waar hulle woon. • Een seun sê hy woon in Gauteng. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)	3
1.25	• 'n hond te kry. • om 'n alarm te installeer. • om 'n sekuriteitswag/wag/ADT te kry. • Wal/sloot om sy sandkasteel bou/grou. • 'n Muur/hek kan om sy huis gebou word. (Enige EEN of soortgelyk) Geen maniere wat in die regterkantse prent gebruik word, mag aan die linkerkant gebruik word nie.	(1)	4
		TOTAAL AFDELING A:	**30**

	TOTAAL AFDELING A:	**30**

OPSOMMING: KOGNITIEWE VLAKKE/DENKVLAKKE: VRAAG 1

	VLAK 1	VLAK 2	VLAK 3	VLAK 4	VLAK 5
VRAESTEL	8	4	12	5	1
	12/30 ✓		12/30	6/30	
	40%		40%	20%	

AFDELING B: OPSOMMING

ASSESSERINGSRIGLYNE

ALGEMEEN

Nasien van die opsomming

Die punteverspreiding is as volg gedoen:

- **Puntetoekenning:**
  - 7 punte vir 7 feite (1 punt per feit)
  - 3 punte vir taal
  - Totaal: 10

- Toekenning van taalpunte indien leerders **nie woordeliks aangehaal het nie**.(Eie sinne is gebruik.)

  1 – 3 korrekte feite: 1 punt
  4 – 5 korrekte feite: 2 punte
  6 – 7 korrekte feite: 3 punte

- Toekenning van taalpunte as leerders **woordeliks aangehaal** het:

  6 – 7 korrekte aanhalings: geen punte
  4 – 5 korrekte aanhalings: 1 punt
  2 – 3 korrekte aanhalings: 2 punte
  * Indien daar net 1 feit korrek is, kry leerder 0 vir taal.

- Toegewing: Indien die leerder 6 of 7 korrekte feite het, maar 1 daarvan is 'n direkte aanhaling, kry die leerder 6 of 7 punte vir 6 of 7 feite en 3 punte vir die taalgebruik.
- Indien die leerder net 1 direkte aanhaling het, verdien die leerder net 1 punt vir die aanhaling en geen punte vir taal nie.

LET WEL:

- Nasieners moet die aantal woorde tel om dit te verifieer.
- Geen punte word afgetrek indien die kandidaat nie die aantal woorde aangedui het nie, of verkeerd aangedui het
- Indien die aantal woorde (70 woorde) oorskry word, moet die nasieners VYF woorde na die 70 woordgrens aanlees en nasien en die res doodtrek/ignoreer.
- Alle feite/aanhalings word eers nagesien voor daar na die taal gekyk word.

VRAAG 2

TEKS C: WENKE VIR WANNEER JY WINKEL TOE GAAN. (250 woorde)

DIREKTE AANHALING	**MOONTLIKE EIE WOORDE** (68 woorde)
Sowat 65% van die items wat ons in ons trollies pak, wanneer ons saam met ons gesin inkopies doen, is onbeplan of eintlik onnodig. **Los jou maat en kinders tuis wanneer jy kruideniersware gaan koop.**	1 Gaan koop alleen kruideniersware.(4) / Moet nie iemand saam met jou vat nie. (8)
Neem met jou foon 'n foto van die inhoud van jou yskas en koskas voor jy winkels toe gaan. Op dié manier sal jy presies weet wat jy het en wat jy benodig, sodat jy minder geneig sal wees om iets te vergeet.	2 Neem af wat in jou yskas en koskas is om te voorkom dat jy onnodige goed koop. (17)
Gaan maak 'n draai by die OTM en trek kontant vir jou inkopies eerder as om jou bankkaart te gebruik. Wanneer ons met kontant betaal, gee ons nie so maklik geld uit soos wanneer ons met die kaart betaal nie.	3 Gebruik kontant wanneer jy inkopies doen. (6) Gebruik kontant.(2)
Supermarkte plaas die items wat hulle wil hê jy moet koop op die oogvlak. **Die duurder produkte word op die oogvlak gepak. Maak dus seker jy kyk op en af wanneer jy inkopies doen.**	4 Daar kan goedkoper opsies bo of onder in die rak wees, daarom moet jy op en af kyk. (18)
Talle winkels speel stadige musiek, wat jou meer tyd in die winkel laat spandeer. **Dra oorfone met opgewekte musiek om vinnig in en uit die winkel te beweeg en geld te spaar.**	5 Dra oorfone met opgewekte musiek om vinnig inkopies te doen. (10)/ Luister na opgewekte musiek op jou oorfone.(7)
Winkeltrollies word ingespan om kliënte meer kruideniersware te laat koop en dit flous mense beslis om meer te koop. Hoe groter die trollie, hoe gemakliker voel ons om dit vol te maak.	6 Vermy dit om 'n winkeltrollie te gebruik vir inkopies. (9) Vermy groot winkeltrollies.(3) Gebruik 'n kleiner winkeltrollie.(4)
Koop 'n heel hoender eerder as porsies, dis goedkoper per kilogram en jy kan meer daarmee doen. Jy kan byvoorbeeld die bene gebruik om sop of aftreksel te kook.	7 Jy moet 'n heel hoender koop. (6)

AFDELING C: TAAL
NASIENRIGLYNE

- Spelling
  - Eenwoord-antwoorde word as korrek aanvaar selfs al is die spelling verkeerd. Die fout mag net nie die betekenis van die woord verander nie. Waar woordstrukture getoets word, moet dit korrek gespel word.
  - By volsin-antwoorde word verkeerde spelling gepenaliseer indien die fout in die taalstruktuur wat getoets word is.
  - Waar afkortings getoets word, moet die leestekens korrek wees.
- Sinstrukture moet taalkundig korrek wees en in volsinne aangebied word volgens die instruksies.
- Aanvaar die letter wat met die korrekte antwoord ooreenstem OF die antwoord wat volledig geskryf word vir meervoudigekeuse-vrae.

VRAAG 3

TEKS D: ADVERTENSIE

VR	ASSESSERINGSRIGLYNE	PUNT
3.1	• **JY** word uitgenooi (Jy word uitgehef op een of ander manier). • Jy word uitgenooi**!** (Uitroepteken) • **JY WORD UITGENOOI** (Vetgedrukte letters/hoofletters/verskillende lettertipes) • Jý (akuutteken) • Jy word uitgenooi... (Beletselteken) (Enige EEN)	(1)
3.2	• Die prent beklemtoon/sluit aan/versterk/wys dat 'n potjiekoskompetisie gehou word. • Watter tipe kompetisie word gehou. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)
3.3.1	Mense/Gesinne/Families wat daarvan hou om potjiekos te maak/om dit te eet./Mense wat hou van boeresport/Boere	(1)
3.3.2	Mense wat … • nie van potjiekos hou nie. • nie van kinders hou nie. • nie van boeresport/kontantkroeë hou nie. • nie in potjies en die geadverteerde aktiwiteite belangstel nie. • Alleenlopende persone. • Mense wat nie 'n familie het nie.	(1)

	• Mense wat nie van spanwerk hou nie. • Mense wat nie 'n potjie het nie. • Ander kulture. • Mense wat nie van die buitelug hou nie. (Enige EEN of soortgelyk)	
3.4	**M**aks (sp)/Maksimum (sp) maks/ maksimum (sp)	(1)
3.5	• Niemand het gratis toegang nie. • Kinders wat jonger as 12 is, moet R50 betaal.	(1)
3.6	Vyftienhonderd uur/Drie-uur /**Drie uur. (sp)**	(1)
3.7	• Dit trek die leser se aandag. • Dit maak die advertensie interessant. • Dit wys vir die leser wat daar verkoop word. • Die leser kan sien daar is drank beskikbaar by die funksie. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)
3.8	076 402 9054	(1)
3.9	Die datum/(19 Oktober)	(1)
		[10]
VRAAG 4 **TEKS E: STROKIESPRENT**		
4.1	• Daar is 'n onderwyser/meneer en 'n kind/leerder/seun. • Die onderwyser raas met die kind/seun/leerder. (Enige EEN of soortgelyk)	(1)
4.2.1	disrespekvol	(1)
4.2.2	Meester ... • frons ✓ • skree/se mond is groot oop/se tong is sigbaar. ✓ • Sy oë is groot oopgerek.✓ • Sy wenkbroue is opgelig/ na mekaar getrek. ✓ (Daar moet TWEE bewyse wees.)	(2)
4.3.	• Meester se tong is sigbaar/al sy tande kan gesien word/sy mond is groot oop. ✓	(2)

	• Die woord in die spraakborrel is in vetdruk/hoofletters/daar is 'n uitroepteken/die woord is groter as in die ander spraakborrels. ✓ (Enige TWEE of soortgelyk)	
4.4	Neelsie sê dat **hy nie** verstaan **nie.** (EEN punt vir die voornaamwoord en woordorde en EEN punt vir die korrekte punktuasie)	(2)
4.5	B/geïrriteerd.	(1)
4.6	Meester het hom uit die klas gejaag. (Enige soortgelyke antwoord)	(1)
		[10]

VRAAG 5		
5.1	**TEKS F: ARTIKEL**	
5.1.1	vrien – de – lik – heid **of** vrien/de/lik/heid **of** vrien de lik heid (sp)	(1)
5.1.2	glimlag**gie** (sp)	(1)
5.1.3	**niks (sp)**	(1)
5.1.4	**Kon** die persoon meer vriendelik wees**?**	(1)
5.1.5	vriendelik**er (sp)**	(1)
5.1.6	As**vaal/muisvaal(sp)**	(1)
5.1.7	**om** net 'n glimlag vir iemand **te** gee.	(1)
5.1.8	vir	(1)
5.1.9	Ek het 'n R10-noot. (geld) / Sing die C-noot van die lied. (musiek) (Enige soortgelyke antwoord)	(1)
5.1.10	sy **(sp)**	(1)
5.1.11	maklik **(sp)**	(1)
5.1.12	Ons stap **nie** net verby **nie**.	(1)
5.1.13	hand**e (sp)**	(1)
5.1.14	goedheid/deernis/meelewing (sp) /simpatie/empatie/meegevoel/ barmhartigheid/deegsaamheid /omgee	(1)
5.2	**TEKS G: PRENT**	
5.2.1	vriendskap**s**dag (sp)	(1)
5.2.2	heg**te (sp)**	(1)
5.2.3	Vriende **het** 'n kosbare konneksie **ge**deel.	(1)
5.2.4	As gevolg van /as gevolg van(sp)	(1)
5.2.5	Die **weer** is onvoorspelbaar. Sy gebruik 'n trui om haar teen die koue te **weer**. Weer die ramp van ons.(belet) Jy moet jou weer.(verdedig) (Enige soortgelyke antwoord)	(1)
5.2.6	heuning/suiker/stroop (sp) (Enige EEN)	(1)
		[20]

	TOTAAL AFDELING C:	**40**
	TOTAAL:	**80**